

ERDÉLYI
MAGYAR

HÍR = VIVŐ

Nagy Szében Mind · Szent havónak 11-kén

1790.

B é t s.

Fő Igazgató Hadi Vezéreknek neveztettenek
a' Királly ō Felsege által ugy mint: Magyar Or-
szágra Hertzeg Koburg; Antriában Gr. Kinszki
Jósef; Erdélyben Gr. Mitrowszki; Galitziába és
Lodomériába Gr. Vurmzer; Szirmiába és Hor-
váth Országon B. Smidfeld; Bánátban Gr. Soró.

Septembernek 28-kán meg-hala Bétsben R.
Sz. B. Hertzeg Galanthai Eszterházi Miklós a)

Ki.

Királyi Felségnek valóságos titkos Tanátosa és Kamarása az Arany gyapjas Rendek Lovassa, a' *Mária Tberésia* hadi Rendjének Comendátora, Feldmarial, egy Magyar gyalog Seregnek tulajdonosa, életének 70 - dik esztendejében. Meg - hült tetemei vitetnek innen Magyar Országba a' Familia temető - börtjába!! — —

A' Tömösvárt őszve gyült Illiriai Nemzet gyűlése azt végezte, hogy az ő Diplomájokra nézve a' réginél maradjanak, és finor-mértékül vegyék az I. *Leopold* 6. Apr. 1690 - ben, és 20 - dik Aug. 1691 - ben róllak szólló Diplómát. 32. személlyből álló Deputatio már szorgalmatosan magyarázza - is ennek 6. punktumait B. Gen. *Papilla* alatt. — De mint bizonyosnak értjük, ezen Nemzet magát Magyar Orzágtól elválasztani nem akarja, 's nem - is lehet, 's hogy - is lehetne, mikor széllvel vagynak sok Vármegyékben szórva az Országban. —

Belgrádot rontják, költöztetnek mindent belölle. A' lakosoknak meg - mondotta a' Fő Vezér, hogy költözzenek és keressenek magoknak másutt egy olyan lak - helyet, a' millyen szemeknek szájoknak tetik. A' mi a' Királyné azt Pántsovába és Zemblinbe költöztetik. A' mi Katonáink még itt vagynak, de nem nagy erővel. A' Török Seregek gyűlnek itt körül belöl őszve, és verik magokat seregekre, de nem el - lenségeskednek még eddig. Dánia, Svéd, és egész Olasz Ország fegyvert fen, az egész Világ mozog. —

Németh Birodalom.

Lüttich Tartományának 3. Rendjei, melyek gyakorollyák mostanában a' Törvény-adó Hatalmat, arra határozták magokat, H. Püspöknek közöttök nem léte miá, hogy Igazgató név alatt, egy Fejet válaszfizának a végrehajtó Hatalomnak. A Voks, oda való Kánonok, és *Cambrayi* Ersekre H. Rohán *Ferdinándra* ment; ki is Septembernek 13-dikán nagy örvendezések között Igazgatónak ki-kiáltatott, és közönségesen meg-esküdt, hogy ő a' Nemzethez 's Törvényhez hív leszfiz, és az 1790-ben, Augustusnak 18-dikán lett változásnak fundamentomos ágazataihoz tartja magát. — A' *Lüttichiek* ellen rendelt birodalomi Seregek tsendefiségben vagynak.

Meg nevezett újj Igazgatójok a' *Lüttichieknek*, következő fontos Beszédet tartott a' Rendekhez: „Uraim! A' leg-tisztább hazaiszeretet, az ezen Tartománynak ditsőségeért, és bölcsőségéért igazán buzgó érzékenység az az indulat, mellyet már sok esztendőktől fogv vifelek a' Haza eránt szívemben. Ah miként fo-hajtoztam én, látván, hogy egy szabad Tartomány a' Despotismus alatt sínlódik. Meg nyiltak végtére szemeink: a' Haza szeretete, ez az Isteni tűz, melly életet 's ditsőséget ad mindennek, meg-világosította értelmünket, 's eljárta lelkünket. Hála légyen örökre azoknak a' nemes Pólgároknak, a' kik leg-először tündö-

dököltették egünkön a' Szabadság' drága világát: meg-érdemlik ezek, hogy neveik értz táblákra metzsettassanak. Felséges Szabadság! Ez, a' Fő Valóságnak kezei munkájával közlött leg szebb ajándéka. De azonban hasonló ez a' Tartományokat gazdagító 's bódogító értz nemekhez: mellyeket egy dühösködő Ember és egy Despota rontására fordít azoknak. A' Szabadságnak el válhatatlannak kell lenni a' rendtől, és a' Törvények alá való maga botsátásától. Fzen fundamentum nélkül nints állandó bódogság. — Jaj annak a' szemtelen hizelkedőnek, a' ki a' Nagyoknak bolondságaikat mentetgeti, és azoknak hibáikat szépíti; de ezerszer méltóbb büntetésre az olyan alávaló trapodár, a' ki a' Népek efszelenségeit 's bolondságait az egekig emeli. Árulója az ilyen, Hazájának, fel-bontója a' Társaság' egygyelségének, 's oly gonoszoknak szerzője, mellyeket, közönséges vóltokra nézve, alig lehet segíteni. Az Urak' választása által meg-tiszteltetve, 's hozzám való bizadalmoknak fő mértékben lett meg-bizonyításáért várható belső háládatosságtól elfoglaltatva lévén, hogy Uraságtok eránt tartozott kötelességem ellen fogok vétetni, ha azon gondolkozásomat nyilván tudtokra nem adom, mellyeket tulajdon böltseliségek, 's természetű egyenliségek - is fognak mindenkor diktálni az Uraknak. Nem kívánok egyebet, hanem hogy az Urak' világosításaik által segitvén, meg szűnés nélkül dolgozhassak a' mi Hazánknek tündetés-gére és bódogságára. A' lefiz énnékem fobb

ból-

bóldogságom, ha Polgár Társaimat bóldognak
szemlélhetem; őket mindenkor barátimnak és
Atyámfiaimnak tarthatom. — Haezt meg-érem :
úgy azzal a' hittel fogom itt hagyni e' Világot,
hogy lehet gyönyörűséggel meg-halni. "

(Folytatása a' Magyar Országi Rendek
által a' Királynak ö Felségéhez írott Le-
velének)

Ezen törekedéseink között nagy szorgalmas-
talossággal vigyáztunk arra, ne hogy valamiké-
pen vagy magát Felségedet vagy Uralkodásbéli
Jussát meg-sérttenők, segítségül vólt mi nekünk
Felségednek hozzánk járult kegyelme, midőn
az el múlt Julius. Hónapnak 20-dikán a' Pri-
máshoz, az Ország Biráihoz, és az Ország Ren-
dei Elöl-ülőjéhez bocsátott Kegyelmes Levelés-
ben Felséged maga akarattját, mind az Uralkodó
hatalom Jussai, mind pedig a' köz bátorság meg-
nyerésének eszközei iránt, ki-nyilatkoztatni
méltóztatott; olly értelmében : hogy Felséged
a' Törvény tévő hatalmat, az Ország Gyűlésé-
re egybe jött Ország Rendivel egygyütt kíván-
nya folytatni; a' véghez vivő hatalomnak pe-
dig, és a' mi ezzel egybe vagyon körve, a'
Tisztségeknak, és más Királyi kegyelmessé-
geknek ki-olztatásában a' Törvénynek tartása sze-
rint kíván élni. Az Igazság ki-szolgáltatás-
béli hatalmat, melly Törvény szerint magának
adattatott, egyedül csak a' Törvény Székekre
való vigyázásra fogja fordítani. Tudni illik
hogy

hogy azok magok kötelefségeket ne más ként, hanem a' Törvény' szerint folytassák. Attól-is pedig nem volna idegen, hogy a' Magyar Országgi Törvényes alkatmányinak bátorsága iránt, azokon a' módokon mellyek a' Királlyi hatalomnak díszével, és az egész Ország javával meg-egyeznének, végezés tétettsék; és erre a' tzelra Felséged e-leibe alkalmas eszközök adatnának. Ugy mind-azáltal hogy akár a' regulázott, akár a' szély-béli Katonaság dolgában semmi olly újítás ne tétettsék melly által vagy a' Katonai Rendtartás, vagy az Ország óltalmazása, (mellynek gondja a' Törvények által a' Királlyra vagyon bízattva,) bontokozásban jöhessen.

Ezen Felséged Kegyelmes maga ki-nyilatkozatását követvén, mind azokat, valamellyek a' Törvény tévő és a' végbe vivő hatalom dolgában a' Királly Jussát illetik, a' Felséged és a' Törvény kívánsága szerint a' Diplomában bétettük, és mivel a' Hadról és Békefségről írott Törvények, mellyek a' Királlyi hatalomnak egy részit tészik, nem voltanak említve, Felséged pedig a' maga ezen folyó esztendőben Juliusnak 30-dik Napján hozzánk küldeni méltóztatott Kegyelmes Válaszszában, a' Törvényben és Diplomában fundált ezen Jussokat a' Státufoknak meg-elsméri méltóztatik; ezt-is, az első Leopold Diplomának értelme szerint, mely VI-dik Károly által-is meg erősítetett, az említett Diplomában bé-iktattuk.

Azon vóltanak továbbra az Ország Kendei
 hogy olly hathatos és rész szerint a' Törvény-
 ben nyilván ki-nevezett; rész szerint pedig a-
 zokból ki-follyó eszközöket terjeszzenek Fel-
 séged eleiben, mellyek által az Ország Törvé-
 nyes alkotványainak az meg-fértés ellen elég-
 séges bátorságot lehessen nyerni, és az nehe-
 zen orvosolható, s az Ország belső tsendefsé-
 git meg-hőborító rossz tselekedetek meg-elöz-
 tessenek; követvén ebben-is a' VI-dik *Károly*
 Diplomájának nem tsak tsnpabefűt, hanem bel-
 ső értelmeit és erejét. Ugyan-is említett VI-
 dik *Károly* az 1715-ben első és második Arti-
 kulusoknak nyilvánóságos értelme szerint, még
 a' Diplomának ki-adása előtt nem tsak az előb-
 bi Magyar Királyoknak Decretumait, és közön-
 ségesen a' Haza Törvényeit, hanem ezen ki-
 vül nevezetesen I-ső *Leopoldusnak* Diplomáját,
 és az 1681. úgy az 1687 béli Ország Gyűlései-
 nek végezeleit nevezet szerint meg-erősíti, u-
 gyan azon egy esküvésnek, és azon egy Diplo-
 mának ereje által, mintha éppen azok részen-
 ként bé-lettenek volna irattatva; Az 1723-dik
 éftendőben pedig, midőn az Uralkodásban va-
 ló következés az Alsószonyi nemre-is ki-terjesz-
 tetett, azon igazgatásnak módja fenn tartása iránt
 melly nem tsak a' Diplomában hanem az 1715-béli
 1. 2-dik Artikulusban-is ki-fejeztetett, mint egy
 alkalom formájában az 1. 2. és 3-dik Artiku-
 lusokban magára és maradékira nézve Kezefésé-
 get vállalt. VI-dik *Károly*, és *Maria Theresia*-is
 Ki az Attyának Diplomáját meg-erősítette, II-dik

András Decretumának meg-tartására magokat esküvéssel kötelezték. Mind ezekből azokat, valamik csak a' Felsőged és az Ország Rendinek Jussaihoz és az egy más között való ízövettséghez, nem különben mind ezeknek elégséges bátorságban tételéhez tartoznak, a' Felsőged Ízándéka szerint-is a' Diplomában egyenként különösen bé-tehettük volna, hogy a' Károly Császár és Maria Theresia Diplomájának közönséges és ízelesebb ki-terjesztéssel vett szavaiból, az erőltetett magyarázatot el-kerülhesük, és a' kívánt bátorságban tételt meg-nyerhesük: de hogy ebben a' részben-is igaz hívségünket és mélyly tiszteletünket meg-bizonyíthassuk, az 1715-dik esztendőbeli Artikulusnak példája szerint, elől botsátván most-is azon Artikulus melly kérésünknek és Diplománknek ágazatait foglalja magában, a' mostani Inauguralis Diplomát az emlitett Károly Császár Diplomájához, és a' Felsőged Ízándékának értelméhez alkalmaztattuk; mellyet-is Felsőgednek olly alázatos kérésünk mellett nyújtunk-bé, hogy azt maga hatalmával és Királyi Nevének alája irásával meg-erősíteni méltóztassék.

Semmi egyéb ebben nem foglaltatik, hanem csupán az Uralkodó Hatalomnak azon Jussai, mellyeket a' Magyar Országi Királynak a' Törvénynek és a' Felsőged Maga ki-nyilatkoztatásának értelme szerint, a' Statufokkal együtt gyakorolni; kellek és azon módok, mellyek szerint jöendőre ezeknek meg-tartása bátorságban tétetetik. —

(folytatása következik)

A° Lászy Fő Vezér és Gr. Kinizsi között történt dolgot olybá tartásák az Olvasók mintha nem irtuk volna.